

EVROPSKI PARLAMENT
Delegacija za odnose sa zemljama Jugoistočne Evrope

SKUPŠTINA SRBIJE
Odbor za evropske integracije

Drugi međuparlamentarni sastanak
25 – 26.11.2008. godine
Beograd

ZAJEDNIČKA IZJAVA
šefova delegacija

Na kraju Drugog međuparlamentarnog sastanka Evropskog Parlamenta i Skupštine Srbije, održanog u Beogradu 25. i 26. novembra 2008. godine, dve delegacije su:

U vezi sa političkom situacijom u Srbiji i napretkom postignutim u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja i evropske integracije

1. pozdravile potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Srbije 29. aprila u Luksemburgu, zajedno sa pratećim Privremenim trgovinskim sporazumom i odlukom Vlade o jednostranoj primeni Privremenog sporazuma; naglasile da je 2008. godina donela posebno delikatnu političku situaciju u Srbiji, sa kojom se zemlja u potpunosti izborila uzdržanim i umerenim sredstvima, uz postepeno povećanje stabilnosti posle privremeno održanih parlamentarnih izbora; sa druge strane, sa zadovoljstvom su konstatovale postojanje pojačane političke opredeljenosti i angažovanja Evropske unije u procesu evropske integracije Srbije; zatražile od Saveta da što pre deblokira stupanje na snagu Privremenog sporazuma;

2. podvukle da Evropska unija, iako poučena iskustvima prethodnog proširenja novim članicama i mada još uvek suočena sa ustavnom blokadom, ostaje pri obećanjima datim zemljama Zapadnog Balkana i u tom smislu, su pozdravile Dokument o strategiji proširenja, sačinjen od strane Komisije 5. novembra 2008. g. u kojem se potvrđuju principi ispunjavanja preuzetih obaveza, bolja komunikacija sa javnošću i strogo ali pravično uslovljavanje, kao onih koji će upravljati ovim procesom na osnovu kapaciteta za EU integraciju;

3. sa zadovoljstvom usvojile nedavni Izveštaj o napretku Srbije, sačinjen od strane Komisije 5. novembra 2008. g. koji sadrži ohrabrujuće elemente, kao i Strategiju proširenja i glavne izazove 2008-09. g. gde se jasno pominje mogućnost ubrzanja procesa integracije zemalja Zapadnog Balkana, ukoliko budu ispunjeni neophodni uslovi, a posebno u slučaju Srbije, naznačava da bi joj trebalo omogućiti odobravanje statusa kandidata u 2009. godini.

4. naglasile da politička volja i opredeljenost Vlade, Skupštine i državne administracije, kao i podrška građana, predstavljaju ključ za odlučno napredovanje Srbije na putu ka evropskoj integraciji i da će stalni i uspešni napredak u sprovođenju reformi obezbediti neophodni temelj demokratije, političke stabilnosti i ekonomskog razvoja, te omogućiti Srbiji da zauzme mesto koje joj pripada u evropskoj porodici; u tom kontekstu, uputile hitan poziv srpskim vlastima da požure i nadoknade izgubljeno vreme, odlučno nastavljajući sa reformama potrebnim ovoj zemlji za bolju budućnost i životni standard njenih građana, uz ispunjavanje svih uslova, kako bi se predstavila kao legitiman kandidat za članstvo u EU; pozdravile usvajanje Nacionalnog programa za evropsku integraciju u oktobru 2008. godine;

5. saglasile su se da pravedan politički sukob između većinskih političkih snaga i snaga opozicije, uz odgovarajuću uključenost javnog mnjenja u državne poslove predstavlja temeljni preduslov da demokratija zaživi i dobro funkcioniše; naglasila da je potreban dalji napredak na planu odgovornog i usaglašenog rada Skupštine i pozdravile nameru Skupštine da izmeni i unapredi poslovnik kako bi se ostvarila efikasnost parlamenta i demokratskog procesa; preporučile da se Skupština, pored sopstvenih sredstava države, finansira i putem ciljane finansijske podrške EU radi ostvarivanja odgovarajućeg kapaciteta za kritičko razmatranje; pozvale političke snage u Srbiji da dosledno implementiraju novi Ustav, da aktivno uključe civilno društvo u ovaj proces i poštuju demokratske standarde; izrazile želju da se poveća transparentnost i efikasnost državnih institucija i da se unapredi politička koordinacija;

6. imajući u vidu poseban značaj poštovanja Kopenhagenskih političkih kriterijuma u Srbiji i uzevši u obzir da se EU sada u ranoj fazi više fokusira na principe vladavine prava i valjanog sistema upravljanja, podvukle da funkcionisanje demokratskih institucija, pravne države, civilne kontrole vojske i efikasnih administrativnih kapaciteta mora da se nastavi i trajno i dosledno primenjuje od strane svih relevantnih činilaca, za šta je neophodna jedinstvena politička volja i ulaganje stalnih napora; sa zadovoljstvom konstatovale da Srbija nastavlja trend dobre administrativne sposobnosti i pozvale Vladu da ubrza uspořenu reformu javne uprave u 2008. godini, završi proces odabira državnih službenika u skladu sa kriterijumima koji će garantovati njihovu stručnost i odgovornost i da poboljša tehničke uslove za delovanje nezavisnih savetodavnih, nadzornih i regulatornih tela;

7. bile saglasne da su ključne odredbe osnovnih prava i sloboda već ispoštovane; primetile da je svest o ulozi ombudsmana još uvek nedovoljno razvijena u mnogim državnim institucijama i da odredbe vezane za civilnu demokratsku kontrolu vojske, sadržane u novom Ustavu, treba da budu u potpunosti primenjene i na snazi; ohrabrile nadležne organe, posebno organe Vlade i pravosuđa da nastave preduzete napore i da odlučnije i blagovremeno reaguju na slučajeve zloupotrebe sile od strane policije ili pojedinačne slučajeve zlostavljanja; ohrabrile službe Vlade i civilnog sektora u borbi protiv porodičnog nasilja i izrazile zabrinutost zbog činjenice da još uvek ima slučajeva kršenja prava žena i dece, uključujući nasilje, trgovinu decom, eksploataciju, ilegalni rad maloletne dece i nedovoljno upisivanje u škole, posebno u slučaju dece koja pripadaju socijalno ugroženim grupama; primetile da u nekim slučajevima, zatvorski uslovi, kao i da uslovi u institucijama za zbrinjavanje dece, hendikepiranih i mentalno obolelih osoba moraju da budu u skladu sa pravima poštovanja ličnosti i svaki oblik stigmatizovanja mora da bude zabranjen; ocenile kao prioritet potrebu da se medijima i nevladinim organizacijama (NVO) obezbedi puna sloboda izražavanja i njihova zaštita od svakog

mešanja; primetile da su odlučni naponi i dalje neophodni kako bi se osiguralo da nivo zaštite od diskriminacije u Srbiji bude u skladu sa standardima EU;

8. izrazile su s velikim interesovanjem očekivanje za dalji razvoj procesa decentralizacije i regionalizacije Srbije; preporučile Narodnoj Skupštini Srbije da usvoji novi Statut Autonomne pokrajine Vojvodine i da usvoji prateće zakone za njegovu primenu;

9. saglasile su se da su osnovne odredbe o zaštiti manjina već donete; ohrabrile su vlasti da nastave za radom na afirmisanju prava nacionalnih manjina i da usvoje Zakon o savetima nacionalnih manjina; naglasile značaj međuetničkog dijaloga i institucionalne saradnje sa legitimnim predstavničkim telima manjina u Srbiji; u tom smislu, treba razvijati pro-aktivnu i preventivnu politiku i unapređivati pozitivne akcije; preporučile da se nastavi sa borbom protiv diskriminacije Roma; pozvali su Vladu Srbije i parlament da uzmu u obzir principe Povelje EU o osnovnim pravima iz Nice;

Funkcionisanje pravne države u Srbiji **-pravosuđe**

10. uzevši u obzir strukturne slabosti istog, donele su zaključak da se moraju uložiti naponi za ubrzanje reforme pravosuđa, posebno u pogledu garantovanja nezavisnosti pravosudnog sistema od političkih i drugih uticaja, prihvatljivog nivoa efikasnosti sudske administracije i smanjenja količine neobavljenog posla, što se mora postići uz pomoć novih sredstava za povećanje odgovornosti; izrazile zabrinutost zbog sporog odvijanja suđenja za organizovani kriminal koja su u toku i pritiska na sudove;

-korupcija

11. zajednički izražavajući ozbiljnu zabrinutost zbog raširenog prisustva korupcije u Srbiji, apelovale na srpske vlasti da nastave sa implementacijom najnovijeg zakonodavstva u vezi sa osnivanjem Agencije za borbu protiv korupcije, kao i novih propisa o sukobu interesa i da hitno razrade sveobuhvatnu strategiju za borbu protiv korupcije, uključujući dodatne mere u svrhu pojačane transparentnosti i odgovornosti u vezi sa finansiranjem političkih partija i izbornih kampanja;

-policija i borba protiv organizovanog kriminala

12. izrazile zadovoljstvo u pogledu ocene Komisije da se izgradnja kapaciteta policije nastavlja, uključujući pograničnu policiju; izrazile zabrinutost zbog nedostatka efikasne zaštite svedoka i otpora unutar policije da omoguće pristup informacijama u vezi sa suđenjima za organizovani kriminal koja su u toku; istakle potrebu da se preduzmu efikasnije mere protiv organizovanog kriminala, pranja novca, trgovine narkoticima, nezakonitog posedovanja oružja, ilegalne migracije i trgovine ljudima putem odlučne borbe protiv potencijalnih neprimerenih političkih uticaja, putem boljeg korišćenja međunarodne saradnje i takođe unapređivanjem sredstava koja su na raspolaganju, kao što je analiza rizika, obaveštajnih podataka i druge savremene tehnike istrage, zajedno sa instrumentima pravosuđa kao što su zaplena, blokiranje sredstava, bankarskih računa i prihoda od kriminala, jačanje multi-disciplinarne saradnje između državnih agencija;

-vizni režim

13. pozdravile stupanje na snagu viznih olakšica i sporazuma o readmisiji sklopljenih između EU i njenih zemalja članica i Srbije 1. januara 2008. g. koji su veoma značajno sredstvo za građane Srbije, posebno studente, poslovne ljude i istraživače, pored drugih kategorija, a koji žele da putuju u zemlje EU u zakonite svrhe, u cilju sticanja neposrednog iskustva o evropskoj demokratiji i integraciji; međutim, ponovno potvrđivši da novi sporazum predstavlja samo prvi korak, a imajući u vidu da su potrebni značajni naponi kako bi se omogućilo običnim žiteljima Srbije da putuju u šengenske države, bez dugih i skupih procedura; ohrabrile Srbiju da aktivno učestvuje u programima EU kao što su inicijativa «Narod narodu», koncept «Doživotnog obrazovanja» i drugi; istakle da realizacija cilja ukidanja viza za sve građane zavisi najviše od mogućnosti Srbije da dalje napreduje u jačanju pravne države; u tom kontekstu, aktuelna zaokupljenost ovim problemom proističe iz činjenice da vizni režim u Srbiji još uvek nije u potpunosti u skladu sa evropskim standardima, ali je zamena starih i nebezbednih putnih isprava u toku i biće završena do kraja 2009.god;

Saradnja sa Međunarodnim sudom za zločine u bivšoj Jugoslaviji (MKSZJ)

14. sa zadovoljstvom zabeležile značajan napredak saradnje Srbije sa MKSZJ, koja je dostigla vrhunac u julu 2008.g. hapšenjem i izručenjem Radovana Karadžića Hagu; takođe sa zadovoljstvom primetile da su domaći sudovi nadležni za ratne zločine efikasno nastavili sa radom, zahvaljujući dobroj regionalnoj saradnji; međutim, podsetile Srbiju da postizanje pune saradnje, koja je preduslov za dalji napredak na putu integracije u EU i dalje zahteva konkretne napore, uglavnom usmerene na hapšenje dva preostala optuženika na slobodi, Mladića i Hadžića, a za to je potrebna stalna i puna podrška državne administracije, policije, sudstva i vojske kao i efikasna koordinacija između civilne i vojne službe bezbednosti;

Ekonomske prilike u Srbiji

15. s obzirom na činjenicu da je Srbija najveća privreda Zapadnog Balkana i ima veliki potencijal, dobar bankarski sektor, promet sa inostranstvom u porastu i visok stepen integrisanosti u Evropsku uniju, iskazale zabrinutost povodom činjenice da su relativna politička nestabilnost i učestali izbori usporili dinamiku strukturnih reformi, uključujući reformu pravosuđa, što je narušilo poverenje u pravni sistem Srbije, izazvalo oklevanje stranih investitora i podstaklo izvesno slabljenje fiskalne politike; kao rezultat navedenog, povećan je stepen spoljašnje neravnoteže, nezaposlenost ostaje glavni izazov, a inflatorni pritisci su ponovo aktuelni;

16. preporučile Vladi da ne gubi korak, da usvoji restriktivnu politiku koja se smatra adekvatnom u datim okolnostima i da, ukoliko su uslovi za potpunu transparentnost ispunjeni, krene dalje u privatizaciju i restrukturiranje društvenih i državnih preduzeća, da razradi efikasnu politiku koja pogoduje konkurentnosti i dinamici privatnog sektora, takođe

putem uklanjanja prepreka i administrativnih opterećenja, da se fokusira na poboljšanje saobraćajne infrastrukture i da odlučno ulaže u obrazovni sistem, kako bi se smanjio problem nedostatka stručne radne snage;

Regionalna saradnja i bilateralni odnosi Srbije sa susednim zemljama

17. preporučile Srbiji pro-aktivno delovanje u duhu dobrosusedskih odnosa da bi se došlo do rešenja otvorenih pitanja sa susednim zemljama, uključujući pitanja demarkacije granica, povratka izbeglica, imovine, državljanstva i drugih pitanja; sa zadovoljstvom su primetile da je Srbija nastavila da učestvuje u inicijativama za regionalnu saradnju i igra aktivnu ulogu u okviru transformacije Pakta za stabilnost u Savet za regionalnu saradnju koji je u vlasništvu zemalja regiona; istakle su pozitivan uticaj i ohrabrujuće rezultate prekogranične saradnje između Srbije i njenih suseda, zemalja članica EU, Rumunije, Mađarske i Bugarske; pozdravile su efikasnu primenu instrumenata za slobodnu trgovinu i saradnju u oblasti energetike na ovom području koju je ostvarila Srbija; ocenile su da bi bilo korisno da Srbija poveća napore u vezi regionalnih projekata imajući u vidu intenziviranje aktivnosti u oblasti ekologije i infrastrukture; pohvalile učešće Srbije, zajedno sa ostalim partnerima u regionu i, kada za to ima prilike, sa EU i drugim međunarodnim organizacijama u nalaženju praktičnih rešenja u vezi svih otvorenih pitanja;

18. pozvale sve zemlje Zapadnog Balkana da rešavaju pravna pitanja koja se tiču povraćaja imovine ili isplate kompenzacija za izgublenu imovinu kao prioriteto u njihovim odnosima sa EU;

19. apelovale su na Evropsku uniju i Evropsku komisiju da pruže značajan doprinos putem finansijskih programa namenjenih rešavanju problema izbeglica i IRL u Srbiji;
